

de r^ondbrief
voorjaar 2012

- *Het Breede Centrum*
- *Waldorf in de Westkaap*
- *Made in China*
- *Op weg naar vrede*

Colofon

de rOndbrief: voorjaar 2012

28e jaargang, no 1, mei 2012

de rOndbrief is een uitgave van het Internationaal Hulpfonds (IHF) en verschijnt tweemaal per jaar
abonnement + donateurschap: € 20 per jaar

opmaak en druk: Druk. Tan Heck, Delft

website: Wilfried Nauta

Het Internationaal Hulpfonds

Martine Boormeester	penningmeester
Chantal Bosch	portefeuille Sp.Latijns-Amerika
Frank Francken	bureaumedewerker
Bert Harms	portefeuille ZO-Azië & China
Bep Janson	marktcoördinator
Reiny Jobse	redactie
Liard Kranen	portefeuille Brazilië & PR
Gijs Langeslag	voorzitter
Ulric Roldanus	portefeuille Zuidelijk Afrika
Gooyke van der Schoot	portefeuille Oost-Europa
Jan Sint	portefeuille Brazilië
Annette van Soest	portefeuille West-Europa & Midden-Oosten
Annelies de Vries	secretaris
Truus Warrink	portefeuille Overig Afrika
vacant	portefeuille peetschappen

Internationaal Hulpfonds

Herengracht 276

1016 BX Amsterdam

t: 06-26972310

e: info@internationaalhulpfonds.nl

www.internationaalhulpfonds.nl

Triodosbank 21.21.95.050

IBAN code: NL03 TRIO 0212 1950 50

BIC: TRIONL2U

ING bank 38 92 918

IBAN code: NL 81INGB0003892918

BIC: INGBNL2A

Kamer van Koophandel 30167248

De Stichting Internationaal Hulpfonds (IHF) is een vrijwilligersorganisatie. Het IHF biedt steun aan projecten buiten Nederland die vernieuwing van opvoeding en onderwijs nastreven met de vrijeschool pedagogie als uitgangspunt. Over de hele wereld slaan mensen de handen ineen om op de vrijeschool pedagogie gebaseerde projecten op te zetten. Met de hulp van donateurs steunt het IHF meer dan 140 van deze projecten, verspreid over 50 landen.

foto voorkant: China: Ook in Chengdu spelen leerlingen toneel

foto achterkant: Brazilië: Zomerkamp Aramitan

In **de rOndbrief** doet het Hulpfonds tweemaal per jaar verslag van de ontwikkeling van initiatieven en projecten die door het IHF gesteund worden. Er wordt melding gemaakt van de activiteiten die ten behoeve van deze initiatieven worden ondernomen maar ook van de ontwikkelingen binnen de eigen organisatie.

Omdat de projecten niet of nauwelijks gesubsidieerd worden en hun voortbestaan in hoge mate afhangt van financiële steun uit het buitenland, hoopt het IHF uw interesse te wekken en doet het een beroep op uw vrijgevigheid.

Artikelen uit **de rOndbrief** mogen worden gekopieerd onder vermelding van de bron en gebruikt worden bij acties, bijv. ter gelegenheid van een jubileum of verjaardag. Ook kunnen artikelen, extra exemplaren van **de rOndbrief** en informatie- en pr-materiaal, worden aangevraagd bij het secretariaat.

Giften en de inkomstenbelasting: voor hetzelfde geld meer steun

Met uw giften levert u een zeer welkome bijdrage aan het werk van het Internationaal Hulpfonds. Voor hetzelfde geld zou u het IHF nog beter kunnen steunen. Met een notariële schenkingsakte wordt uw donatie volledig aftrekbaar voor de belasting. Zonder een dergelijke akte zijn giften namelijk alleen aftrekbaar voor zover deze hoger zijn dan de drempel van 1% van uw inkomen. Voorwaarde is dat u vijf jaar lang een vast bedrag aan het IHF schenkt. Uiteraard bepaalt u zelf de hoogte van dat bedrag. De notariskosten kan het IHF voor z'n rekening nemen omdat met onze notaris een gereduceerd tarief overeengekomen is. Interesse? Neem contact op met het secretariaat.

Uw laatste wil: Wilt u de wereld iets goeds nalaten?

Denk dan eens aan het Internationaal Hulpfonds. Hebt u vragen over het beschrijven en vastleggen van een legaat, wilt u hulp hierbij of stelt u een gesprek over de mogelijke bestemmingen van uw geld op prijs? Neem dan contact op met het secretariaat.

Te bestellen: ENGELN SCHILDERING

Geïnspireerd op de 'ongedrukte passage' uit 'Allgemeine Menschenkunde' van Rudolf Steiner
Geschilderd door Catherine van Alphen

Afdrukken van deze schildering worden verkocht ten bate van studenten van het Centre for Creative Education (CCE), een opleidingsinstituut voor vrijeschoolleerkrachten in Kaapstad, Zuid-Afrika

Grootte	A2 formaat of A4 formaat
Prijs	€ 30 en € 12,50 resp. (excl. portokosten)
Code	99911
Bestellingen	Internationaal Hulpfonds
T	06 26972310
E	info@internationaalhulpfonds.nl

Voor een goede indruk van de schildering zie onze website www.internationaalhulpfonds.nl

Inhoud

- **3** Van de redactie
- **4** Jaarverslag
- **5** Kerncijfers
- **6** Interview: Klussen in de nacht
- **8** Wel-en-Wee
- **12** Het Breede Centrum
- **13** Waldorf in de Westkaap
- **15** Made in China
- **16** Een Russische lente
- **17** Palermo zoekt partner
- **18** Op weg naar vrede
- **20** Dende da Serra: Een gastvrije boom
- **21** Solidariteitsactie

Van de redactie

In Nederland wordt de Waldorfschool "vrije" school genoemd. Dat "vrije" wil zeggen vrij van overheidsbemoeienis. Nu verkeren de scholen in ons land in de riante omstandigheid dat ze voor het grootste deel door de overheid gesubsidieerd worden. Om dat zover te krijgen en te houden moeten ze zich juist in hoge mate en steeds meer aanpassen aan de regels van de overheid. Zo zeer zelfs, dat het soms moeilijk wordt om uit te leggen wat het verschil met "gewone" scholen eigenlijk is. In minder democratische landen is de overheid vaak een nog heel wat lastiger partner. En lees nu eens wat er in China gebeurt: In zeven jaar tijd een volwaardige Waldorfschool, met vergunning en met al 250 leerlingen. En als paardebloempluizen is het zaad van die bloem al over heel China gewaaid. Een kleine 200 initiatieven is daar aan het wachten op ontkieming. Vaak onder bar armoedige omstandigheden. Ook in Taiwan gaan er meer dan 500 leerlingen naar een Waldorfschool. Het enthousiasme en het doorzettingsvermogen van de pioniers daar is ook een hart onder onze riem. Misschien is het tijd voor een naamsverandering? Dan horen de Nederlandse scholen ook bij Waldorf One World.

Jaarverslag in het kort

Het bestuur van het IHF is dankbaar voor de vele schenkingen uit Nederland en België, waarmee vrijescholen elders in de wereld worden gesteund. Hier volgt een kort overzicht van de gesteunde projecten en activiteiten in 2011. Het gehele jaarverslag staat op de website van het IHF.

Afrika (Oost)

Steun is verleend aan 11 projecten en 31 kinderen (via peetschappen), o.a.:

- East African Teachers' Training (EATT) in Nairobi (Kenia): een deeltijd bijscholing voor leerkrachten in Oeganda, Kenia en Tanzania voor het diploma van vrijeschool leraar.
- Weeskinderen van de Hekima Waldorf School (Tanzania) en Masai kinderen van de Rudolf Steiner School Mbagathi (Kenia): deze kinderen leven in extreem arme omstandigheden en zouden zonder financiële steun geen onderwijs kunnen volgen.
- De portefeuillehouder heeft tijdens de East African Conference on Waldorf Education in Dar es Salaam (Tanzania) een lezing gehouden.

Afrika (Zuidelijk)

Steun is gegeven aan 11 projecten en 17 kinderen, o.a.:

- Centre for Creative Education in Cape Town,
- McGregor Waldorfschool in McGregor.

In samenwerking met stichting Brandaan is een reis georganiseerd langs vrijescholen in Zuid-Afrika. Er was veel belangstelling voor.

Latijns-Amerika (Spaanstalig)

Steun is gegeven aan 9 projecten, o.a.:

- Bijscholing voor 8 leerkrachten uit Midden-Amerika in Cuernavaca (Mexico) en Buenos Aires (Argentinië),
- Colegio Micael in Lima (Peru): bijdrage aan het schoolgeld voor kinderen van minder draagkrachtige ouders.

Annemie de Vos heeft voor het IHF drie projecten in Argentinië bezocht.

Latijns-Amerika (Brazilië)

Steun is gegeven aan 4 projecten en 1 kind, o.a.:

- Casa do Sol: productie van een video als voorlichtingsmateriaal, om sponsoren te vinden,
- Vale de Luz: steun voor de lerarenopleiding en noodhulp na overstromingen in dit gebied.

Azië en Pacific

Steun is gegeven aan 4 projecten en 19 kinderen, o.a.:

- In India: cursussen in kunstzinnige activiteiten voor kleuterleiders door Miriam Haenen,
- In Bangkok (Thailand) de Asian Teachers' Training (ATT): bijscholing van vrijeschool leerkrachten uit Thailand en andere Aziatische landen.

Europa (West) en Midden-Oosten

Steun is gegeven aan 5 projecten en 6 kinderen, o.a.:

- de Arabische vrijeschool Tamrat El Zeitoun in Shfar'am (Israël),
- A Oliveira, het schooltje in de Algarve (Portugal) dat er wonderwel in slaagt te groeien.

Er is een bezoek gebracht aan Caminarem bij Alès (Frankrijk), aan de Waldorfschool in Palermo en aan vier Portugese initiatieven.

Europa (Oost) en de Kaukasus

Steun is gegeven aan 13 projecten en 2 kinderen, o.a.:

- De Aregnasanschool in Jerevan (Armenië): er zijn veel kinderen met ontwikkelingsstoornissen en de financiële steun voor de opleiding van een muziektherapeute en heilpedagoge was daarom van groot belang.
- Waldorfschool Tbilisi (Georgië): door nieuw overheidsbeleid moest deze school een fors bedrag betalen voor de grond waar de school op staat. Samen met andere Europese fondsen heeft het IHF hiervoor geld geschonken. Ook hebben leraren van deze school financiële steun ontvangen om bijscholing te volgen.

Peetschappen

Via een zogeheten peetschap betalen mensen in Nederland en België het schoolgeld voor een individueel kind of soms voor een hele klas. Dankzij deze steun hebben 90 kinderen uit arme gezinnen over de hele wereld vrijescholen kunnen bezoeken.

Noodhulp

Het afgelopen jaar is noodhulp gegeven aan de vrijeschool in Vale de Luz (Brazilië) na ernstige overstromingen in dat gebied.

Waldorf One World (WOW)

Onder het motto 'Waldorf One World' (WOW) vinden in heel Europa in de Michaelstijd acties plaats. Scholieren bedenken creatieve en sportieve activiteiten om geld in te zamelen voor vrijescholen elders in de wereld. Het IHF heeft besloten extra aandacht te besteden aan WOW-acties en enkele bestuursleden hebben in dit kader diverse vrijescholen bezocht om voorlichting te geven, onder andere in Eindhoven en Amsterdam.

Markten en winkel

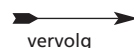
Een IHF-kraam op diverse markten levert veel op: meer bekendheid voor het IHF en door de verkoop van producten ook extra geld voor projecten. Het afgelopen jaar heeft het IHF deelgenomen aan 10 markten.

de rOndbrief

De rOndbrief is weer tweemaal verschenen, vol inspirerende berichten over projecten, acties en oproepen voor hulp. Donateurs weten hierdoor welke projecten hulp nodig hebben en wat er met hun geld gebeurt.

Website

Het IHF geeft informatie over projecten en activiteiten via de eigen website.

Kerncijfers* 2011 (in euro's)

	2011	2010
Inkomsten		
Algemene middelen	46.004	49.417
Donaties op naam	148.681	172.710
Bankrente	2.037	2.500
Overige baten en voorraad	- 456	14.090
Totaal	196.266	238.717
Uitgaven		
Algemene middelen naar projecten	27.811	29.114
Middelen op naam naar projecten	149.384	192.264
<i>waarvan naar:</i>		
<i>Afrika</i>	<i>35.120</i>	<i>73.274</i>
<i>Brazilië</i>	<i>5.550</i>	<i>4.668</i>
<i>Spaanstalig Latijns-Amerika</i>	<i>25.044</i>	<i>28.048</i>
<i>West-Europa en Midden-Oosten</i>	<i>4.415</i>	<i>2.655</i>
<i>Oost-Europa en Kaukasus</i>	<i>19.830</i>	<i>17.167</i>
<i>Azië en Pacific</i>	<i>5.900</i>	<i>11.608</i>
<i>Solidariteitsfonds</i>	<i>53.525</i>	<i>54.845</i>
Organisatiekosten	33.067	43.467
Baten/lasten voorgaande jaren	7.496	
Totaal uitgaven	217.758	264.845
Toevoeging/onttrekking aan de reserves	-21.492	-26.128

Toelichting kerncijfers

In 2011 heeft onze organisatie € 194.685 aan donaties ontvangen; € 148.681 op naam en € 46.004 aan algemene middelen. Het IHF heeft € 177.195 aan de projecten overgemaakt; € 149.384 op naam en € 27.811 aan algemene middelen. Van de 32 hulpvragen uit de algemene middelen, konden wij er 23 honoreren: 7 in Afrika, 3 in Europa, 1 in Azië, 11 in Oost-Europa en 1 in Zuid-Amerika.

Uit het 'Solidariteitsfonds Algemeen' werden peetschappen bekostigd waarvan de peten zich hadden teruggetrokken, zodat deze kinderen naar school konden blijven gaan.

In 2011 zijn we met de organisatiekosten binnen de begroting gebleven. Onverwachte kosten uit 2010 hebben er helaas voor gezorgd dat we toch uit de reserves van voorgaande jaren moesten putten. Het algemene beeld is dat er een dalende lijn zit

in de donaties die het IHF mag ontvangen. Wij passen onze organisatie daarop aan door de kosten zo laag mogelijk te houden, te werken aan gerichte fondsenwerving en vooral te investeren in projecten die in de toekomst op eigen kracht verder kunnen. Dit willen wij samen met u blijven realiseren. Bedankt voor uw steun in de afgelopen jaren. Wij hopen dat u uw steun aan het Internationaal Hulpfonds ook in 2012 wilt voortzetten.

MARTINE BOERMEESTER, PENNINGMEESTER

*) Omwille van de leesbaarheid is gekozen voor deze vorm van financiële verslaglegging.

De volledige jaarrekening kunt u aanvragen bij het secretariaat.

Samenwerking met andere organisaties

Het IHF neemt in Nederland deel aan het NAFO-overleg, Nederlandse Antroposofische Fondsen voor Ontwikkelingsprojecten, samen met Stichting Helias, Iona Stichting en Stichting ter Bevordering van de Heilpedagogie. In Europees verband maakt het IHF deel uit van de ENDA, het netwerk van Europese antroposofische fondsen dat in 2011 in Berlijn heeft vergaderd met als hoofdthema 'Antroposofie en Islam'.

Beleidsplan 2012 - 2017

Het bestuur heeft zich het afgelopen jaar intensief gericht op de toekomstvisie voor het IHF, met als vraag: 'Waar willen we zijn over vijf jaar?' Dit heeft geleid tot het Beleids- en werkplan IHF 2012-2017, zie de IHF-website.

In gesprek

Klussen in de nacht

interview

Vanaf 2002 tot 2011 hebben Annette van Soest en Heide Hemminga samen de redactie gevormd van de rOndbrief, geheel op vrijwillige basis. Zij zorgden voor een boeiend, prettig leesbaar blad, dat stipt twee maal per jaar is verschenen en mensen met elkaar heeft verbonden: mensen in het buitenland, donateurs in Nederland en België en medewerkers van het Internationaal Hulpfonds. Annelies de Vries blikt met hen terug op tien eneroverende jaren, waarin zij veel tot stand hebben gebracht.

Hoe zijn zij bij het IHF terecht gekomen?

Heide: "In 1996 maakte ik op een kerstmarkt voor het eerst kennis met het IHF, dat daar met een kraam stond. Ik werd meteen enthousiast. Ik heb me aangemeld als vrijwilliger en ben vanaf 1998 actief geworden voor diverse taken. Ik ben enkele jaren portefeuillehouder geweest voor Oost-Europa en heb daarvoor enkele reizen gemaakt, onder andere naar Israel, Georgië en Armenië, maar in 2003 ben ik met deze portefeuille gestopt".

Annette kende het IHF al langer, als leerkracht op de vrijeschool in Nijmegen en bestuurslid van de vrijeschool in Uden. In 2001 was ze toe aan iets nieuws. De derde wereldproblematiek lag er nog als uitdaging. Toen bleek dat er bij het IHF enkele vacatures waren, heeft ze contact opgenomen; ze koos voor de redactie van de rOndbrief. Vóór 2002 assisteerde Heide al bij het maken van de rOndbrief, die toen werd samengesteld door Nelle Amons, de toenmalige secretaris van het IHF. In dat jaar kwam Annette erbij en vanaf het najaar hebben Heide en Annette samen de redactie gedaan tot aan voorjaar 2011. Door de komst van Annette kwam er een strakkere planning en dankzij een efficiëntere aanpak gingen ook de kosten flink omlaag.

Met veel plezier hebben Heide en Annette zich steeds ingezet voor de rOndbrief. Soms werd het nachtwerk, als de klus echt af moest. Dan reden ze vanuit het IHF-kantoor in Driebergen 's nachts om drie uur pas naar huis, in gedachten nog bij hun bijdrage 'Van de redactie', waarvan de tekst nog niet klaar was. In latere jaren verplaatsten ze hun redactiewerk naar het huis van Annette, waar Heide vaak bleef slapen om de volgende dag weer door te kunnen gaan.

Er waren zeker ook meningsverschillen, maar deze werden altijd soepel opgelost. Als team hebben ze uitstekend samengewerkt, waarbij Annette zorgde voor de technische planning en de voortgang, en Heide voor onderdelen verantwoordelijk was. Annette was soms sneller en wilde doorgaan, terwijl Heide dan zei: "Laten we hier nog even extra naar kijken!". Uiteindelijk zorgde Annette dat alle losse eindjes netjes bij elkaar kwamen en het geheel naar de drukker kon. "Dat was voor mij comfortabel, maar ik voelde me er ook weleens schuldig over", zegt Heide, "dat die laatste zware taak steeds bij Annette terecht kwam". "Dat is nergens voor nodig", reageert Annette nuchter, "Iemand moest dat gewoon doen".

Annette en Heide

Wat is hun streven geweest als redactie?

We vinden het heel belangrijk dat donateurs weten wat er met hun geld gedaan wordt. In de projecten gebeuren zoveel prachtige dingen en dat wilden we laten zien, niet op een moraliserende of sentimentele manier, maar levensecht en gevoelig. Dat heeft ook een formele kant: mensen ontvangen geld van het IHF onder voorwaarde dat ze verslag uitbrengen over de besteding ervan. Dat gebeurt in de rOndbrief met teksten en foto's. Op een evenwichtige manier hebben we in beeld willen brengen wat mede dankzij het IHF tot stand komt, met gelijke aandacht voor alle continenten en voor alle mensen die zich inzetten. Mensen voelen zich hierdoor gezien en gewaardeerd en dat geeft bemoediging om door te gaan. Daarnaast zijn we er altijd vanuit gegaan dat het blad bedoeld is voor de lezer, die we steeds centraal hebben gesteld. Antroposofisch jargon past daarom niet, vinden we. Iedereen moet het blad kunnen lezen", aldus Annette en Heide, die het over dergelijke zaken helemaal met elkaar eens zijn. Daarnaast had Annette altijd een bijzondere liefde voor de peetschappen, omdat het contact van mens tot mens het meest krachtig werkt. Aan de andere kant geeft Heide de voorkeur aan iets meer distantie, om de vrijheid in de hulpverlening te waarborgen.

Annette

Wat heeft hun vreugde bezorgd?

Heide: "Soms waren teksten wat saai en dan zaten we echt te puzzelen om de tekst op te frissen met een bepaalde kunstgreep. Heel leuk, wanneer dat lukte, bijvoorbeeld met een geestige titel of een animerende foto, vooral wanneer de inzender dat bleek te waarderen". "En onze samenwerking was heel prettig; daar hebben we beiden van genoten", aldus Annette. "Het gaf mij ook voldoening dat ik me heb kunnen inzetten voor een 'goed doel' waar ik helemaal achter sta!" zegt Heide. En ze hebben er beiden ook veel van geleerd, omdat ze in het begin slechts beperkte ervaring hadden met het redigeren van een blad. Dat daar zoveel bij komt kijken, van de grote lijnen tot in de kleinste puntjes, hadden ze zich toen niet gerealiseerd.

En wat was lastig of minder plezierig?

Annette en Heide: "We zijn er altijd vanuit gegaan dat het beslissende woord aan ons was. Als redactie hadden wij het mandaat en wij bepaalden daarom wat er in kwam. Sommige mensen leverden een tekst aan waarvan wij vonden dat dat echt anders moest. Of soms moesten we uit ruimtegebrek een tekst inkorten. Dat was voor de schrijvers soms niet makkelijk: zij hadden erg hun best gedaan op een tekst en vonden dat deze zo moest blijven. Dat heeft wel eens kleine en grotere conflicten opgeleverd. Er zijn ook weleens mensen hierom boos weggegaan". Heide vond dit een lastig deel van haar werk als redacteur. Annette is het met haar eens en voegt eraan toe: "Ik ben korter door de bocht dan Heide en heb minder geduld. Het behoort gewoon tot onze functie en mensen zouden dat moeten begrijpen. Een tekst is niet heilig en is bedoeld voor de lezer, niet voor de schrijver!" En verder hebben beide redacteurs er moeite mee dat mensen hun verantwoordelijkheid niet nemen, zoals vrijwel overal wel eens gebeurt. Dat mensen beloven een tekst aan te leveren en dat dan niet doen, of er veel te laat mee komen. Ook is het voorgekomen dat iemand een tekst met ruim tien keer zoveel woorden inleverde als was afgesproken. Tja, dan moet er gesneden worden.

Annette als clown

Heide met haar hond Suzy

Hoe zien zij de toekomst van het IHF?

"De kracht van de vrijeschool pedagogie ligt in de sociale opvoeding en dat blijft van groot belang", vindt Annette. "Kinderen leven vaak in kleine gezinnen, krijgen soms heel veel individuele aandacht van ouders en grootouders en worden behandeld als koninkjes. Kinderen leren zich hierdoor moeilijk te voegen in een groep. Op een vrijeschool is het sociale heel belangrijk: kinderen leren met elkaar om te gaan en juist in conflictgebieden is dat een belangrijke kwaliteit". Heide constateert dat kinderen veel verplichtingen hebben, met veel nadruk op hun cognitieve ontwikkeling. Op de vrijeschool kunnen ze zich breder ontwikkelen: kinderen leren er met hun hoofd, hart en handen. Het IHF is daarom een unieke steun voor vrijescholen over de hele wereld, juist door de praktische hulp. Van groot belang is dat vrijescholen aangepast worden aan de cultuur van het betreffende land. Bijvoorbeeld door gebruik te maken van verhalen en liederen uit het eigen taalgebied en de eigen cultuur.

Wat voor wensen hebben Annette en Heide voor de rOndbrief in de toekomst?

"Het is goed dat mensen weten wat er gebeurt in de wereld. de rOndbrief blijft daarom nodig. Misschien is een digitale rOndbrief ook een aanwinst, maar gewoon iets lezen op papier houdt toch zijn waarde. Drie rOndbrieven in plaats van twee per jaar zou wel fijn zijn, met een brede verspreiding op alle vrijescholen, zowel onder leerkrachten als ouders". Annette blijft nog actief voor het IHF als portefeuillehouder West-Europa en het Midden-Oosten. Heide heeft haar 'dienstjaren' bij het IHF er nu opzitten, maar blijft wel betrokken en heeft alle vertrouwen in de toekomst van het IHF: "Wanneer ik zie hoe mensen in het IHF steeds vernieuwend en deskundig aan het werk zijn, met volle inzet, dan ben ik daar heel blij mee".

ANNELIES DE VRIES

Mededelingen

Kantoor IHF

Met ingang van 1 april wordt de (financiële) administratie van het IHF verzorgd door Frank Francken. Het adres van het IHF is:

**Internationaal Hulpfonds, Herengracht 276,
1016 BX AMSTERDAM; t: 06 2697 2310 en
e: info@internationaalhulpfonds.nl.**

Telefonisch kunt u het IHF elke woensdag van 9.00 tot 17.00 uur bereiken. Op andere dagen kunt u een boodschap inspreken. Desgewenst is het IHF voor dringende zaken ook bereikbaar via e: secretaris@internationaalhulpfonds.nl en t: 0317-423259

Vacatures

Portefeuillehouder Spaanstalig Latijns-

Amerika die

- de contacten met de projecten in o.a. Peru en Ecuador onderhoudt
- als lid van het AB de maandelijkse vergaderingen bijwoont
- projectaanvragen voorbereidt voor deze AB vergaderingen
- sponsors werft voor en de gelden beheert van de eigen portefeuille

Wij zoeken iemand die communicatief vaardig is, affiniteit heeft met de vrijeschool pedagogie en met het werelddeel, de Engelse en Spaanse taal beheerst en vertrouwd is met de computer. Tijdsbesteding: 4 uur/week. Het betreft een vrijwilligersfunctie; gemaakte reis- en andere onkosten kunnen worden vergoed.

Informatie over deze vacature en aanmelding bij Annelies de Vries, secretaris IHF, e: secretaris@internationaalhulpfonds.nl.

Portefeuillehouder Peetschappen

die in overleg met de portefeuillehouders van de werelddelen en de kantoormedewerkster zorgt voor

- het afhandelen van aanvragen / beëindigen peetschappen
- het bijhouden van het overzicht van de peetkinderen
- het contact met sponsors in Nederland en België
- voorlichting over de peetschappen en werving van sponsors.

We zoeken iemand die over goede communicatieve eigenschappen beschikt, kan omgaan met informatiestromen, handig is met de computer en (redelijke) kennis heeft van het Engels. Tijdsbesteding: 3 uur/week. (Zie ook blz. 21 en 22.)

Aanmelding bij Annelies de Vries, secretaris IHF, e: secretaris@internationaalhulpfonds.nl.

Redacteur t.b.v. de rOndbrief voor

- planning en organisatie redactiewerkzaamheden
- redigeren van kopij en samenstellen van *de rOndbrief*
- contacten met schrijvers en drukker

Wilt u helpen onze achterban met *de rOndbrief* op een plezierige manier te informeren en kunt u tweemaal per jaar ong.10 dagdelen investeren? Neem dan contact op met Reiny Jobse, email: reiny.jobse@hi.nl

Nieuw bij het IHF

Bert Harms

Ontwikkelingen in China steunen

Mijn naam is Bert Harms. Ik zal de portefeuille ZO-Azië en China op mij nemen. Ik ben als bioloog afgestudeerd in Nijmegen.

Tijdens mijn gehele loopbaan ben ik werkzaam geweest bij verschillende onderdelen van wat nu heet Wageningen UR. Ik ben voor het eerst in contact gekomen met de antroposofie door Pieter Tideman die mijn inspirerende baas was bij mijn eerste baan in Wageningen. Hij verzamelde een multidisciplinaire groep jonge onderzoekers om zich heen, waarmee hij op holistische wijze van start ging met wat toen heette 'het landschapsbouwkundig onderzoek'. Dit onderzoek diende als onderbouwing voor het beleidsveld Landschapsbouw van Staatbosbeheer.

Mijn beide zonen hebben op Vrije School De Zwanenridder gezeten. Behalve betrokken bij de Vrije School in Wageningen ben ik zelf ook een tijd actief geweest in het bestuur van een BD-bedrijf in Renkum.

Na lange tijd als landschapsecoloog werkzaam te zijn geweest bij verschillende Wageningse onderzoeksinstituten in vele projecten in binnen- en buitenland, heb ik mij de laatste tien jaar steeds meer bezig gehouden met het verre buitenland: Azië, en vooral met China. Ik werd 'project director' voor al het milieu-onderzoek in Azië en heb uit dien hoofde vele landen bezocht, verschillende culturen leren kennen en kennis gemaakt met de Chinese taal. Ik ben nu sinds kort gepensioneerd en wil graag mijn kennis en ervaring in Azië in het algemeen en met China in het bijzonder inzetten voor het IHF. Net als in andere landen met opkomende markten lijkt er ook in China een groeiende behoefte aan onderwijs dat zich aanpast aan de veranderende situatie. In China zien we ook duidelijke aanwijzingen dat het huidige rigide systeem met z'n eenzijdige gerichtheid op intellectuele prestatie, steeds meer als knellend wordt ervaren door ouders, leerkrachten en leerlingen. Andere pedagogische uitgangspunten, zoals die van de vrijescholen, nemen dan ook momenteel in betekenis toe. (Zie artikel van Benno Nijhuis, blz. 15). Graag wil ik een bijdrage leveren om deze ontwikkeling te ondersteunen.

** dank u * gracias * najis tuke * merci bien * köszönet * ushukuru * thank you**

Wij willen u graag bedanken voor uw vrijgevigheid, vermeld daarom alstublieft uw naam en adres bij uw schenkingen.

Wij ontvingen in 2011 van **J. van Waring** de opbrengst van de boekenmarkt, zijnde € 445! Fantastisch!

Diverse vrije scholen verzorgden de IHF kraam op hun bazaar of jaarmarkt. Samen bracht dat een bedrag op van ca € 545, een bedrag waar we echt reuzeblj mee zijn.

Mevrouw Hornstra-Holleman schonk € 350 voor **Tamrat El Zeitoun**

Continentalen in het kort

Afrika

Portefeuille Afrika

Met veel plezier delen wij u mede dat vanaf 1 november 2011 **Ulric Roldanus** portefeuillehouder voor Zuidelijk Afrika is. Gezien zijn wortels op het Afrikaanse continent, zijn beroepsmatige ervaring in Zuid-Afrika en zijn lidmaatschap van diverse besturen op het gebied van internationale culturele uitwisselingsprogramma's alsook zijn participatie in oudercommissies en medezeggenschapsraad van diverse vrijeschool instellingen, zijn wij er van overtuigd dat hij een waardevolle bijdrage gaat leveren aan het groeiende aantal activiteiten van het IHF. **Truus Warrink** blijft portefeuillehouder voor **Oost-Afrika**.

Portefeuille-overdracht

Hekima Waldorfschool, Tanzania, schrijft: 'Wij danken de **Vrije School Bergen** heel erg hartelijk voor hun zeer genereuze gift. Het is voor ons een belangrijke ondersteuning. Met jullie steun kunnen we de situatie waarin onze weeskinderen leven werkelijk verbeteren. Vorige week nog was het vier maal nodig met Hadija, een weeskind, naar het ziekenhuis te gaan. Ook haar behuizing is heel primitief en het zou mooi zijn als er nieuwe kleren, schoenen, beddengoed, etc. voor haar gekocht kunnen worden. Omdat de school nu in Goba gevestigd is, hebben we ook een nieuw ziekenhuis moeten zoeken dat vrij duur is. De dokter daar is echter heel goed en we voelen dat er daar goed voor onze kinderen gezorgd wordt. Omdat deze arts bovendien bereid is om tegen normale vergoeding naar onze school te komen om alle weeskinderen te onderzoeken, kunnen we nu meer aandacht schenken aan de gezondheid en behoeften van deze kinderen. Op initiatief van onze vrijwilligers hebben we alle kinderen ook een

pakket met zeep, tandenborstel, tandpasta, waspoeder en dergelijke kunnen geven, iets wat ze anders niet kunnen kopen. Nogmaals vanuit de grond van ons hart dank voor jullie steun, Namens de Hekima-gemeenschap: **H. Kassongo**.'

Hekimakinderen

Europa Slowakije

'Dankzij het IHF hebben nu 22 mensen meer kennis van kinderen in de puberteit. **Marcel Kaptein** en **Elard Pijnaken**, twee ervaren vrijeschoolleraren uit Rotterdam, deelden met ons hun visie over dit onderwerp. Op een heel sociale en artistieke manier leerden we over de principes van deze leeftijd, wat betreft denken, voelen en willen. We leerden hoe we problemen structureel kunnen oplossen. Dit thema wordt zelden besproken in ons land. Later in het jaar komen **Ria Buscop** and **Saskia Barkmeyer** ons lesgeven. Ditmaal over de kleuterleeftijd.

Vriendelijke groeten," **Mira Heribanov**

Rode oortjes bij de les over puberteit

Continentalen in het kort

Bratislava

Dina Kerkstra heeft in de voorjaarsvakantie 2 kleuterscholen in Bratislava, Slowakije, bezocht. **Hviezdica** (Het sterretje) is gehuisvest in een woonhuis niet ver van de basisschool. Er zijn twee kleutergroepen, een voor de jongsten van 3-5 (12 kinderen) en een groep met 5- en 6-jarigen (14 kinderen).

Voor **Jablonka** (Het appelboompje) is ook een woonhuis gevonden aan de andere kant van de stad en dicht bij het centrum. Het huis heeft een tuin die uitkomt in het bos waar de kinderen regelmatig naar toe gaan en waar je nog wilde zwijnen tegen kunt komen maar ook heerlijk kunt spelen met het water van de beek of zoals nu op de bevroren beek lopen.

Hier zijn 15 kinderen van 2½ tot 5½ jaar en zoals het er nu naar uitziet starten ze in september met 2 groepen. Met veel liefde en eenvoudige middelen hebben ze van deze huizen prachtige speelplekken gemaakt waar het voor de kinderen goed toeven is. De 'Waldorf Kindergartens' ontvangen geen subsidie, zijn ook niet erkend en van de ouders worden grote financiële bijdragen gevraagd; € 300 per maand. En dan zijn ze in vergelijking tot andere privéscholen nog goedkoop.

We hebben met elkaar gesproken over de ontluikende rekenvermogens van jonge kinderen. Verder waren er veel vragen over de oudste kleuters en het aangeven van grenzen. Erg herkenbaar. Al met al waren het vruchtbare dagen.

Het sterretje in de kring

De Tavisufali Waldorf School Tbilisi, Georgië, schrijft:

"Lieve vrienden van de Vrijeschool Tbilisi,

Met uw grote inzet is de som bij elkaar gebracht, die we nodig hadden om het stuk grond waarop onze school staat te kopen. We hebben nu met het stadsbestuur een overeenkomst kunnen sluiten. We verwachten dat onze school het komend jaar geautoriseerd en geaccrediteerd zal worden waarmee alle problemen hopelijk opgelost kunnen worden.

We danken u heel hartelijk voor uw hulp, die ons kracht en moed geeft om de toekomst van onze school zelf vorm te geven."

Het lerarencollege van de Vrijeschool in Tbilisi

Casa Santa Isabel in Portugal is een instituut met een heilpedagogische school en opleidingen voor volwassenen met een verstandelijke beperking. Casa Santa Isabel is dringend op zoek naar **vrijwilligers** die voor kortere of langere tijd willen helpen met de opvang en begeleiding van de bewoners.

Zie <http://www.casasantaisabel.org/pt/> of mail naar casasantaisabel@sapo.pt.

Zuid-Amerika

Brazilië

Aramitan, een werkplaats voor vertrouwen en hoop voor de toekomst.

In de wijk Embu Guaçu, een sloppenwijk in Sao Paulo, is een bijzonder project in ontwikkeling. Aramitan, wat betekent 'kind dat hemel en aarde verbindt' startte in 2004 met de aankoop van een terrein met daarop een gebouw in aanbouw. Men werkt aan een centrum waar zowel kinderen als volwassenen een ontwikkelingskans krijgen. Een dagopvang voor buurtkinderen, een medische zorgpost, een cultureel centrum, een BD-boerderij, maar ook kunst- en werkplaatsen voor mensen uit de buurt.

Ambitieuze? Zeker, maar het bezoek en de ontmoeting met de medewerkers heeft grote indruk gemaakt.

Na aankomst blijkt al snel dat Tatiane Elizeu Andrade, die de organisatie leidt, het vermogen bezit om andere jonge mensen te inspireren tot een vorm van samenwerking waarin de individuele ontwikkeling alle kans krijgt.

Gevoed door een bijzondere opvatting van globalisering kan Aramitan jonge mensen uit de hele wereld verbinden. Vooral de zomerkampen geven jaarlijks een impuls aan de verwezenlijking van de plannen. Jongeren uit Canada, Duitsland, Zweden, Zwitserland, Israël en Japan werkten in 2011 al aan tuin en huis. Voor meer informatie zie website www.aramitan.com.

JAN SINT

Uw bijdrage is welkom o.v.v. code 9287

Jongeren bij Aramitan

Casa do Sol

In *de rOndbrief* van najaar 2011 werd aandacht besteed aan het heilpedagogisch instituut Casa do Sol in Sao Paulo. De plannen om een PR-actie te starten om donateurs in Brazilië zelf te kunnen vinden, zijn door het IHF gesteund met een bijdrage. Voor het begin van de Braziliaanse zomervakantie in december, is het video-materiaal gereed gekomen en de mensen van Casa do Sol kijken met spanning uit naar de effecten van hun presentatie. Wij wensen hun heel veel succes.

Casa do Sol kunt u steunen door uw bijdrage op rekening 21.21.95050 o.v.v. code 9269

Acties

Lerarenopleiding Centraal-Amerika Sinds januari 2009 komt Inés Spittler (een zeer ervaren leerkracht uit Peru, die zelf als kind leerling was op het in 1950 opgerichte Colegio Waldorf Lima in Peru) jaarlijks naar de kleuterschool Sacuanjoche in Granada (Nicaragua) voor een bijscholingscursus van een week voor leraren en ouders. Er komen tegenwoordig ook deelnemers uit Costa Rica, Guatemala, El Salvador en de Dominicaanse Republiek naar deze cursus. Dit jaar liefst 29 deelnemers!

In deze cursus wordt het antroposofisch mensbeeld m.b.t. het kleine kind uitgebreid behandeld en krijgen de deelnemers veel praktische oefening in zang, weven, vilten, kleien. Ook worden er ideeën uitgewisseld over het vormgeven van de jaarfeesten in deze landen even boven de evenaar.

Met de toestroom van deelnemers neemt natuurlijk ook de druk op het organiseren van de cursus toe. Daarom is besloten om de januari cursus roulerend in één van de andere landen te laten plaatsvinden. De docenten hebben al tot en met 2017 hun (onbezoldigde) medewerking toegezegd. Via het IHF werden de reis- en verblijfskosten van de deelnemers uit Costa Rica en Guatemala betaald. De reiskosten van de docenten werden door die Freunde der Erziehungskunst gefinancierd. Mede dankzij de donateurs van het IHF krijgen de leerkrachten door de diverse bijscholingen en coaches in hun klas het vrijeschoolonderwijs steeds beter in de vingers. In juni a.s. spreek ik de leerkrachten weer in hun eigen school. Ik verheug me erop!

Uw donaties zijn welkom op een van de rekeningen van het IHF o.v.v. codes 9284 (voor Costa Rica), 9295 (voor Escuela Caracol) of 9270 (voor Sp.talig Z-Amerika Algemeen).

CHANTAL BOSCH

Alle ballen in de lucht

Actie van Matthijs de la Rive Box

Tijdens een langdurig verblijf in McGregor enige jaren geleden, heb ik samen met de oprichter en toenmalige coördinator van de school, Briar Pastoll, uitvoerig gewerkt aan een meerjarenplan voor een meer praktisch gerichte bovenbouw. Hierbij kon ik dankbaar gebruik maken van de ervaring die ik had opgedaan tijdens het opzetten van het praktische onderwijs van de Reggestroom van Vrijeschool Zutphen VO. De combinatie van praktisch onderwijs en McGregor gaat mij dus dubbelsterk aan het hart. Daarom wil ik dit nieuwe initiatief graag ondersteunen door mijn beeld: 'Gestalte' ter beschikking te stellen. Cataloguswaarde € 750. Zie voor een nadere beschrijving van het beeld website www.internationaalhulpfonds.nl/actueel.

Gestalte

WOW Acties

Aramitan: In de herfst van 2011 hebben de leerlingen van het **Novalis College te Eindhoven** actie gevoerd voor het project Aramitan in Sao Paolo. Ze haalden hiermee **€ 4648** op. Hulde!

Op Michaëlsdag, 29 september, ging ook het **Geert Grootte College Amsterdam** voor Aramitan de straat op. (zie Herfstnummer 2011 van *de rOndbrief*). De acties brachten hier **€ 5250** euro op. Beide scholen heel veel dank!

Vriendenloterij

De Sponsorloterij heet nu Vriendenloterij. U kunt zich opgeven voor de Vriendenloterij en zo het Internationaal Hulpfonds steunen. Naast het donateurschap en de schenkingen die het IHF ontvangt, bieden de sponsorloten een vaste bron van inkomsten en dus zekerheid en continuïteit voor ons werk.

Hoe werkt het?

U koopt één of meer loten t.b.v. het Internationaal Hulpfonds (nummer: **142338**). Een lot kost **10,-** per trekking, er zijn **14 trekkingen per jaar**. De helft van de inlegsom gaat naar het IHF. Met een lot maakt u kans op prijzen oplopend tot de hoofdprijs van € 1.000.000 en op tienduizenden andere prijzen. Geldprijzen worden automatisch op uw rekening gestort. Wie een lot neemt, speelt mee tot wederopzegging. Opzeggen kan schriftelijk en op **elk gewenst** moment bij de loterij.

Voor deelname bel 0900-300 1400 (10 cpm), of kijk op www.vriendenloterij.nl, of bel ons, dan sturen wij u een folder met een bon waarmee u zich kunt opgeven.

Wij wensen u veel succes!

The Breede Centre: Skills for life

Terwijl het in het Zuid-Afrikaanse stadje McGregor, de woonplaats van Pieter Holloway, boven de 40°C was, beleefde Pieter hier in Nederland op 3 februari de koudste nacht van -24°C en maakte hij mee dat in ons overgeorganiseerde land een beetje sneeuw het gehele treinvervoer lamlegde. Ondanks de chaos lukte het hem het station van Almere te bereiken maar hij raakte niet uitgepraat over deze ervaring. Ook het prachtige sneeuwwitte landschap en het sprookjesachtige Amsterdam maakten een ongelooflijke indruk op hem. Om het winterse plaatje compleet te maken mocht hij de volgende dag zijn introductie houden in het Almeerse natuurbelevingscentrum 'de Oostvaarder' aan de rand van de Oostvaardersplassen. Met zicht op een uitgestrekte witte vlakte met daarboven een wolkloze stralendblauwe lucht waar een kudde van ±150 edelherten voorbijkwam galopperen, waar een edelhert uit een wak werd gered, en waar groot en klein aan het schaatsen waren of bij de 'koek en zopie' zaten uit te rusten. Kortom een Hollandser plaatje was niet denkbaar en tegen die achtergrond nam Pieter ons mee naar 'The Breede Centre' in het warme McGregor.

Aan het werk

Pieter Holloway heeft 12 jaar als docent wiskunde, natuurkunde en handarbeid gewerkt aan de bovenbouw van de McGregor Waldorf School, 280 km ten NO van Kaapstad. Al snel ontdekte hij dat hij de jongeren, die afhaken omdat het abstracte leren te moeilijk is, via het praktisch werken wel kon bereiken. Hij begon samen met zijn leerlingen, na schooltijd, op zeer kleine schaal bedrijfjes op te zetten: Ze maakten daar periodeschriften en isolatiemateriaal uit oud papier en karton. Er werd een pizza-oven gebouwd, waarin eens per week pizza's werden gebakken voor de inwoners van het stadje. Een paar meiden begonnen een kapsalon. Dit alles zeer kleinschalig maar ze verdienden er wel een zakcentje mee en - misschien nog wel belangrijker - waardering! Pieter startte later een houtwerkplaats waar speelgoed en meubels gemaakt kunnen worden. Dit alles vergde natuurlijk heel veel tijd naast zijn werk als docent maar hij zag de grote noodzaak van het praktisch werken voor de schoolverlaters, die vaak met lege handen naar de grote stad trekken en in circuits terechtkomen waar je ze niet graag tegenkomt. Tijdens de apartheid moesten de mensen hun mond houden, wachten tot ze geroepen werden of aan de beurt waren. Daardoor is er een groot gebrek aan initiatieffkracht, zelfontplooiing, gevoel van eigenwaarde. Wanneer Pieter met jongelui 'woodwork' doet, ziet hij binnen drie dagen al een verschil. Eerst hangen ze onverschillig onderuit en zijn niet geïnteresseerd, na drie dagen gaan ze onmiddellijk aan de slag en zijn trots op

hun werk. Ze staan rechtop, kijken je recht aan en geven je een stevige hand. Vorig jaar besloot hij om te stoppen met zijn werk op de school en zich helemaal in te zetten voor The Breede Centre, genoemd naar de Breede River die bij McGregor stroomt. Een beroepsopleiding voor jongeren vanaf 16 jaar. Naast de meubelmakeropleiding en de bouwopleiding zullen er korte cursussen gegeven worden zoals computerles, naailes, huiswerkbegeleiding, sociale lessen over alcoholisme, HIV/aids, drugs en geboortebepaling en er komen zomerkampen voor kinderen uit de grote stad. Pieter heeft contact met bedrijven in de omgeving waar de studenten stage kunnen lopen. Vlak voordat Pieter aan zijn Europese rondreis begon, was bekend dat The Breede Centre een stuk grond met gebouwen en mogelijkheid tot uitbreiding had gekregen. Het ligt precies op de scheiding van 'wit' McGregor en 'gekleurd' McGregor, een ideale plek. Het kan een brugfunctie vervullen. Op verschillende manieren kunnen we het Centrum steunen. Natuurlijk via donaties en het sponsoren van een leerling. Maar praktische hulp van een vakman of -vrouw die een paar weken komt lesgeven op het Centrum is ook zeer welkom. Pieter: "Kom vooral langs, we zijn dol op bezoekers, hoe meer mensen van McGregor afweten hoe beter! En als je eenmaal in McGregor bent geweest dan wil je weer terug, je vergeet het nooit meer." (Vraag het Breede-bulletin aan bij: pieter@breedecentre.co.za)

TRUUS WARRINK EN CLAUDIA DE RAADT

U kunt een bedrag overmaken naar het IHF via rekening Triodos bank 21.21.95.050 of ING bank 3892918 o.v.v. code 9219 Breede

Breede productie

Waldorf in de Westkaap

Truus Warrink, portefeuillehouder van Zuidelijk Afrika, heeft afgelopen oktober samen met haar man Hans en in samenwerking met stichting Brandaan een reis langs projecten in Zuid-Afrika georganiseerd voor donateurs en belangstellenden. In de herfsteditie van de rōndbrief stond daarover al een berichtje. Hier een uitvoeriger verslag van een van de deelnemers aan de reis.

Het hele reisgezelschap

Wat is het een voorrecht om een land zelf te kunnen bezoeken; de kleuren, de geuren, de natuur en de cultuur maar bovenal de mensen te zien en te spreken.

De reis was zo georganiseerd dat we veel en direct contact hadden met de bewoners. Wij konden daarom gesprekken voeren, vragen stellen, 'proeven' van het dagelijkse leven. Steeds weer werden we tijdens deze reis in de gelegenheid gesteld met mensen te spreken. Ik heb er idealisten ontmoet, strevende mensen die in beweging zijn ten bate van hun ideaal, met volle intenties en die nu ook ons verwarmden en enthousiasmeerden. Enkele hoogtepunten uit deze reis:

In de McGregorschool werd door leerlingen van de 11de klas het toneelstuk Romeo en Julia opgevoerd. Dat gebeurde buiten. Op een plateau hoog in een boom ontving Julia de aubade van de omhoogklimmende Romeo tegen een steeds donker wordende hemel. Hun gezang was zuiver en vol van wat het verhaal vertelt. De volgende dag woonden we lessen bij en zagen we de klassenpresentaties van kleuters tot en met de 12e klas.

Katleen Verschoore, drijvende kracht op de McGregorschool, vertelde ons over de geschiedenis van de school, over de vreugdevolle momenten maar ook over de strijd die iedere dag gestreden wordt door mensen die idealen vóór financiële zekerheid stellen. Ze reikte ons een kader aan, waarbinnen we onze indrukken tijdens onze reis konden interpreteren. Hoeveel verdient een leerkracht ten opzichte van een leerkracht op een staatsschool? Waar lopen leerkrachten in een Waldorfschool tegenaan? Wat is nodig om scholen te 'dragen' en vorm te geven?! We zijn allemaal onder de indruk van alles wat in McGregor is gerealiseerd binnen de omstandigheden. Ons verblijf werd afgesloten met een etentje waar de plaatselijke jeugd-brassband voor ons speelde. Een huis-

kamer was omgetoverd tot een eethuisje met kaarslicht. Twee oude vrouwen, inwoners van McGregor vertelden over vroeger dagen en zongen tot slot een ontroerend duet!

In Kaapstad bezochten we de antroposofische pedagogische academie. Naast de vakkennis die de studenten zich eigen moeten maken zijn er ook achterstanden waaraan gewerkt moet worden. Met name de psychologische factor van het zwart zijn in een vaak witte wereld vraagt aandacht. Je moet je capaciteiten zichtbaar durven maken en deze durven in te zetten om zo het kind voor te kunnen gaan. In de Tobiasschool sprak ik met geïnspireerde collega's. Hoe differentiëren jullie? Wat doen jullie met kinderen met een bepaalde problematiek? Hoe gaan jullie om met gedragsproblemen?

In het Ikhwezi Educare Centre in Zolani werden we binnengehaald door kinderen met een spandoek. In een stoet die steeds aangroeide met kinderen uit de township, ging het naar het kleine schooltje van Gloria Bukwana. Een priester hield voor de gehele gemeenschap een preek, waarin hij benadrukte dat Gloria door God geïnspireerd, kracht vond om dit initiatief, dat belangrijk is voor de hele gemeenschap vorm te geven. Er werd gezongen, gedanst. Halverwege kwam ook de burgemeester van de township ons welkom heten. Toen was het tijd voor Gloria om met haar peuters een kring te maken en ons wat liedjes te laten horen. Applaus! Na de optredens was er traditioneel, zelfgebrouwen bier. De maaltijd stond klaar in het kleine Educare-lokaal, eigenlijk woon- en leefkamer van Gloria. Voor alle gasten was er wat te eten, groot en klein, genodigd of aangeschoven. Het was feest voor iedereen.

Na de Hermanus Waldorfschool bezochten we het Hermanus Camphill-Instituut. Er zijn kinderen die alleen de school bezoeken maar er zijn vooral kinderen, jongvolwassenen en ouderen die er wonen, naar school gaan en werken. Er werken bevlogen mensen die echter niet of nauwelijks rond kunnen komen van wat zij verdienen, omdat de ouders te arm zijn om voor het onderhoud van hun kinderen te betalen. De oorzaak van de handicap ligt soms bij de ouders, die door armoede tot alcohol en drugs gedreven worden. Door het foetaal-alcoholsyndroom komen er veel kinderen gehandicapt ter wereld. En wat te doen met een kind dat te vondeling is gelegd? Ik sprak met de interim directeur. Hij kwam uit de reguliere zorg maar was gevraagd om het heilpedagogisch insti-

Welkom in de township

Feest op het dorpsplein

tuut, dat in nood verkeert, te reorganiseren. Daarin verschilt de situatie niet veel van die in Nederland op dit moment. Al deze informatie schoof naar de achtergrond bij het muzikale optreden van de kinderen. Dankzij de vele stagiaires uit o.a. de Waldorfscholen in Duitsland was het mogelijk om vele kinderen op te nemen in het orkest, ieder met zijn eigen klank, geluid, en ritme, maar in de samenklank verbonden. Hier was tot onder de huid voelbaar wat kunstzinnig werken kan brengen in een gemeenschap. Dit instituut kan vooral mankracht gebruiken, therapeuten, artsen, euritmisten, etc., mensen met het hart op de goede plek die tegen kost en inwoning hier een periode willen werken.

In het Cedergebergte waren wij te gast bij een Afrikaanse blanke boer die met zijn gezin een biologische citruskwekerij runt, naast de verhuur van kleine vakantiehuisjes. Indrukwekkende natuur, waar de nachten nog blauwzwart zijn, en indrukwekkende verhalen van onze gastheer. Hier kregen wij de kant van de blanke boeren te horen tijdens een Afrikaanse braai. Apartheid in zijn vele facetten begon tot ons door te dringen.

We bezochten ook andere initiatieven in andere townships. Waar

tussen de rommel en bouwmaterialen in een klein verzorgd lokaaltje met minimale middelen maximaal gewerkt werd met de basisinzichten van het vrijeschool onderwijs. Onze belangstelling was een geschenk, een erkenning voor hun werk, dat was bij onze vaak te korte bezoeken duidelijk van de gezichten af te lezen. Ik doe de reis met deze impressies te kort. Er waren bergwandelingen naar beroemde rotstekeningen, etentjes en muziek, inspanning en ontspanning, er was kampvuur, glazen Afrikaanse wijn, botanische tuinen, het Robbeneiland, orka's in de oceaan. Maar bovenal waren er gesprekken en ontmoetingen met unieke mensen in een heel bijzonder land.

SASKIA BARKMEIJER-SANDERS

Bij voldoende belangstelling zal deze reis in oktober 2013 nogmaals worden gemaakt. Belangstellenden kunnen zich vrijblijvend aanmelden via t.warrink@internationaalhulpfonds.nl

Verwelkomt met muziek

Made in China

Het oude Chinese gezegde 'Het is de tegenwind die de vlieger doet stijgen' lijkt bewaarheid te worden in zowel de ontwikkeling van de economie als ook in de ontwikkeling van het vrijeschool onderwijs in China. Het land werpt zich in het jaar van de draak op als een alles bepalend en leidend wezen. Of dit ondanks of dankzij de economische tegenwind plaatsvindt, is een interessante vraag. Op het gebied van economie, techniek, infrastructuur, wetenschap en niet op de laatste plaats onderwijs, maakt China reuze inhaalslagen. In een land waar alles centraal geregeld wordt en vrijheid van politieke meningsuiting en onderwijs in een verdomhoekje lijken te staan, kreeg het vrijeschool onderwijs in 2004 in Chengdu voet aan wal.

Chinese broodjes bakken

De ervaren Australische vrijeschool leraar Ben Cherry ontmoette in 1993 in hun restaurant de eigenaren Harry Wong en zijn vrouw Li Zhang. Zij raakten al snel in gesprek over kunstzinnig en spiritueel Waldorfonderrwijs. Dit was voor het echtpaar de aanleiding om hun leven drastisch om te gooien en een opleiding als vrijeschool leraar te volgen. Acht jaar later staat er in Chengdu een achtjarige school met zes kleuterklassen die door in totaal 250 kinderen bezocht wordt. In 2011 is er een nieuw kleurrijk gebouw betrokken. Naast onderwijs aan kinderen biedt de school aan honderden ouders en leraren de mogelijkheid tot vrijeschool leraar te worden opgeleid. De toestroom van studenten is zo groot dat een wachtlijst moest worden aangelegd. Om de opleidingsmogelijkheid in het grote China te spreiden zijn onlangs in Guangzhou (Kanton) en Beijing nieuwe lerarenopleidingen gecreëerd. In oktober 2011 is in Chengdu de opleiding voor bovenbouwleraren gestart. Momenteel zijn er in China 23 basisschool-initiatieven en 172 kleuterschool-initiatieven. Er is een grote behoefte aan ervaren docenten om het sterk groeiende aantal leraren op te leiden. In Taiwan bezoeken in drie scholen 525 kinderen klas 1 t/m 10. Op drie andere scholen staat men op het punt een bovenbouw te starten. Ondanks de culturele revolutie en de communistische staatsvorm is de behoefte aan spirituele ontwikkeling enorm groot. De vrijeschool pedagogie krijgt zijn eigen Chinese kleur middels verbindingen met Confucius, Lao Tse, Chinese geneeskunst, kalligrafie en schilderkunst, Tai Chi, Chi Gong, acupunctuur, etc. Wanneer je te midden van deze ontwikkelingen staat en de geestdrift en zelfsprekendheid waarmee zoveel Chinezen vanuit de antroposo-

fie de Chinese cultuur een nieuwe impuls geven waarneemt, dan zou je hier het bekende label 'Made in China' op willen plakken. Maar nu met een geheel eigen identiteit.

In 2012 is een belangrijke mijlpaal bereikt. De vrijeschool in Chengdu is officieel door de overheid als onderwijsinstelling erkend. Met doorzettingsvermogen, moed en inspiratie hebben de mensen van het eerste uur voor alle andere vrijescholen in China een weg gebaad. Een lange weg met obstakels die met vastberadenheid geslecht zijn en nog geslecht zullen worden. Ik wil dit afsluitend illustreren a.d.h.v. twee voorbeelden. Ten noordwesten van het in China centraal gesitueerde Xi'an (Terra cotta leger), liggen in een veraf gelegen oud en armoedig mijnbouw en staalgebied de vergeten steden Hancheng en Yinchuan. Tegen de verdrukking van de bestaande Chinese tradities en (culturele) armoede in hebben ouders en leraren besloten een vrijeschool op te starten. Het ontbreekt de lokalen aan iedere vorm van luxe: grauwe cementvloeren, twee TL-balken aan de wand, geen verwarming, geen uitgebreide sortering van leermaterialen en dus geen kasten om iets in op te bergen. Verder door de ouders getimmerd schoolmeubilair, geen lerarenkamer, een latrine i.p.v. een toilet. De rijkdom van de school wordt vooral bepaald door de vreugde van de enthousiaste kinderen, leraren en ouders. Een hongerloontje van € 250 weerhoudt de leraren er niet van om zich zeventig uur vol overgave voor de kinderen in te zetten. Twee keer per jaar vliegen de leraren voor een scholingsblok van 15 dagen naar Chengdu.

Ik voel me bevoorrecht, met steun van het IHF en Die Freunde der Erziehungskunst deze scholen te bezoeken en hen middels trainingen, in deze uithoek van China te ondersteunen.

BENNO NIJHUIS

UW BIJDRAGEN ZIJN WELKOM OP EEN VAN DE REKENINGEN VAN HET IHF O.V.V. CODE 7000700, CHINA

Kinderen stromen naar de Chinese vrijescholen

Een Russische Lente

U herinnert zich misschien nog wel de erbarmelijke situatie bij Turmaline, het dagcentrum voor heilpedagogie en muziektherapie in Moskou waarvan Nico Engelaer verslag deed in 2010. En hoe uitzetting uit dat gebouw dreigde. Zelfs NRC Handelsblad besteedde er een hele pagina aan. De persoonlijke inmenging van president Medvedev zorgde ervoor dat ze niet alleen in het pand mochten blijven, maar dat het zelfs werd opgeknapt. Hieronder een kort verslag van hoe het hun sinds die tijd is vergaan.

Sinds eind september 2011 zitten we in de geheel vernieuwde behuizing van Turmaline. Het is ongelooflijk, de overheid heeft - op haar kosten - het hele pand van onder tot boven gerenoveerd. Alles is nieuw, de muren, ramen, de vloeren, enzovoort. En de kelder, die er zo vervallen uitzag, is nu het souterrain geworden, met een keuken en eetzaal, met kantoorruimte en bibliotheek, garderobe en nog veel meer. Hieronder krijgt u op de foto een indruk hoe het geworden is. U ziet van links naar rechts en van boven naar beneden: keuken, gang, begane grond, de ingang, het trapenhuis, de keramiekwerkplaats, artistiek doorkijkje in de voormalige kelder.

Een indruk van hoe het is geworden

Nu is er wel een mooi gebouw, maar voor 2011 een groot tekort in de begroting! Door een samenloop van omstandigheden: de belastingen gingen met 20% omhoog, en onze grootste sponsor kreeg te maken met de gevolgen van de financiële crisis. Twee medewerksters van Turmaline zijn nu naarstig op zoek naar alternatieven. Overigens draagt iedere medewerker zijn steentje bij om inkomsten te vinden, via kennissen, nieuwe verkoopmogelijkheden, het bedenken van nieuwe producten, enzovoort. We hopen dat u ook in deze moeilijke periode Turmaline niet vergeet!

In december en januari werden het herdersspel en het drie koningen spel vertoond. De nieuwe zaal droeg veel bij aan het slagen van de spelen. Vele rollen werden gespeeld door de deelnemers. En enkelen zorgden ook voor de muziek. De toeschouwers waren erg onder de indruk, misschien omdat we met de deelnemers tijdens de repetities veel aandacht hadden besteed aan de zin van het kerstfeest en de gebeurtenissen die daar omheen plaatsvonden. Het is verbazend hoe oprecht en warm de deelnemers dit alles ervaren, hoe diep ze vertrouwen in de overwinning van het licht op de duisternis. In hun eenvoud en naïviteit geven ze ons hoop. En die lichte hoop was zichtbaar in de voorstellingen. Het

idee werd geboren deze spelen ook buiten Turmaline te vertonen, volgend jaar al hopen we dat te doen.

Uit het Drie koningen spel

Deelnemers van de keramiekwerkplaats maakten tekeningen voor de nieuwe eetzaal. Op basis van werken van bekende kunstenaars. Ze tekenden met kleurpotloden op karton. Ze zijn zeer trots op het resultaat, wij niet minder! Het is een nieuwe activiteit in de werkplaats die kleur brengt naast het werken met de witte en grijze klei. Wordt vervolgd!

Op woensdag is er 's middags orkest! Met z'n allen zingen we en bespelen verschillende muziekinstrumenten. Iedereen doet dat graag. Zelfs de meest schuchteren en de meest wispelturigen onder ons. Het repertoire is gevarieerd: ritmische Afrikaanse liederen, betoverende Ierse balladen, droevige Georgische zangen, en bezield Russische liedjes.

Een dirigent, een soliste en een solist

Dit jaar was er een heel strenge en ook lange winter. Iedereen was zo moe van de vorst dat we, zonder dat hier iets over afgesproken was, in de keramiekwerkplaats de kopjes, borden en potten met bloemen begonnen te versieren en in de viltwerkplaats werden bloemen gevilt. Want in de ziel leefde het verlangen naar de lente die zo ver weg leek.

Namens alle medewerkers en deelnemers van Turmaline,
MASHA SLASTENINA.

Schenkingen kunt u overmaken naar een van de IHF rekeningnummers: 21.21.95.050 Triodosbank en 38.92.918 van de INGbank o.v.v. code 9343

Palermo zoekt partner

Inge in haar Remedial Teaching ruimte

Oase

De stad Palermo is een heksenketel: files van 7.00 uur 's morgens tot laat in de avond. Als voetganger lijkt je weinig rechten te hebben, iets wat na enige ervaring blijkt mee te vallen. Midden in deze wirwar ligt de Scuola Waldorf aan de Via Filippo Parlatore. Zodra de poort van de school opengaat sta je in een tuin met palmen en speeltoestellen. Een groter contrast met de rest van de stad is nauwelijks voorstelbaar. Kinderen kwebbelen en rennen door de tuin, de sfeer is levendig en vriendelijk.

Rechts in de tuin staat Inge's nieuwe aanwinst: een tuinhuisje waar ze leerlingen voor remedial teaching ontvangt. Trots laat zij de inrichting zien: eenvoudig en functioneel. Het is nog vroeg, lang stilzitten is zelfs in Palermo in oktober niet mogelijk: het is koud en vochtig. Maar verwarming aanleggen is een luxe, nog veel noodzakelijke dingen gaan voor. Ook de lokalen hebben geen verwarming. De 'warmte' komt van de inrichting die hoewel eenvoudig, zorgvuldig en liefdevol is. Ook het handenarbeidlokaal van Carlo Pintus, leraar handenarbeid, is van grote eenvoud. Het is een garage die voor de auto's van de huiseigenaar doorgang biedt naar het binnenplein. Het kan dus zomaar gebeuren dat een les onderbroken moet worden om een auto door te laten. De werktafels met metalen bankschroeven zijn daarom voorzien van wietjes zodat ze makkelijk verplaatst kunnen worden. Met ontzag heb ik gekeken hoe maestro Carlo in klas 6, 7 en 8 met zeer geringe middelen (vijf zagen, een paar houten blokschaven en een paar schroevendraaiers) goede werkstukken met de leerlingen maakte. De vrolijke werksfeer en zijn natuurlijke autoriteit werken inspirerend.

Kinderen kwebbelen en rennen

*In de **r**ondbrief van voorjaar 2011 heeft Inge Dee de ontwikkeling beschreven van de Scuola Waldorf di Palermo. In oktober bracht Anton Klein, leraar aan de vrijeschool bovenbouw in Groningen, er een bezoek.*

Zorg

Uit de verschillende gesprekken met o.a. het bestuur, komt een grote zorg naar voren. De financiële positie van de school is nooit makkelijk geweest, maar de economische crisis heeft Sicilië hard getroffen. Sicilië behoort van oudsher tot de armste delen van Italië. Het is voor veel ouders extreem lastig geworden om het volledige schoolgeld te betalen, dit vindt zijn weerslag in de eenvoudige behuizing, de beperkte leermiddelen en de permanente achterstand in het uitbetalen van de salarissen.

Lavinia en Vittorio

Gedurende mijn bezoek was ik te gast bij Giuseppe en Guisi Montana. Hun kinderen, Lavinia 17 en Vittorio 14 jaar, bezochten de vrijeschool vanaf de kleuterklas t/m klas 8. De school heeft geen bovenbouw. Er zijn 8 klassen onderbouw, wat goed aansluit bij de Italiaanse situatie, namelijk 5 jaar lagere school en 3 jaar middenschool, afgesloten met een examen. Toen Guisi het besluit nam hun dochter voor de kleuterklas aan te melden, was dat een intuïtief besluit. Wat haar opviel was dat kinderen van de vrijeschool vrolijk en met blosjes op hun wangen uit school kwamen. Zowel de ouders als de kinderen zijn zeer lovend over het vrijeschoolonderwijs. Giuseppe benadrukt dat het overduidelijk is dat de tijd die zijn kinderen op de vrijeschool hebben doorgebracht een uitstekende basis heeft gelegd voor hun verdere (school)carrière. Op mijn vraag aan Lavinia of de vrijeschool voor haar belangrijk was, antwoordt ze heel resoluut 'ja'. De leraren toonden passie voor de lessen die ze gaven en met medeleerlingen ontstonden er vriendschappen voor het leven. Vittorio beaamt het: het was een geweldige tijd.

De toekomst

De Scuola Waldorf di Palermo staat voor een ingrijpende keuze: doorgaan in de huidige situatie of de grote stap maken naar een ruimer gebouw met betere faciliteiten en meer uitstraling, in de hoop meer leerlingen aan te trekken. Een ding is duidelijk, de pioniersfase is voorbij, een volgende fase dient zich aan. Het was indrukwekkend te ervaren hoe het lerarencollege en de ouders zich met grote zorg en liefde inzetten voor het behoud van de school, deze pedagogische oase in Palermo. Het kan voor de toekomst van groot belang zijn als de Scuola Waldorf di Palermo een partnerschool zou kunnen vinden die haar in deze moeilijke tijden wat steun biedt.

ANTON KLEIN

Uw bijdragen zijn zeer welkom op Triodosrekening 21.21.95.050 o.v.v. 93231

Jong en oud, iedereen helpt mee

Ein Bustan, bron van hoop

Ein Bustan bestaat bijna zeven jaar. Er zijn 50 kinderen tussen de twee en zeven in vier groepen. In september start een combinatieklas 1-2. Men hoopt officieel erkend te worden door het ministerie van onderwijs.

Stel je voor dat je een ooievaar bent die het luchtruim heeft gekozen op zoek naar warmer streken. Moe en hongerig geworden tijdens je tocht besluit je even uit te rusten en strijkt neer in een boom in Hilf, een bedoeïenendorp in Galilea, vlakbij Waldorf School Ein Bustan.

Het is een zonnige morgen. Kinderen komen door het dorp aanlopen. Anderen worden door hun ouders met de auto gebracht; zij komen uit de moslimstadjes Bosmat Tivon en Zubidat. Ook komen er kinderen uit het joodse stadje Kiryat Tivon.

Ze klimmen de trapjes op en lopen door het houten poortje het pad op naar de kleuterklas. Een paar hebben een schffel of hak bij zich, andere kinderen jonge plantjes en bloemen en weer andere schotels met gedroogd fruit en ander lekkers waarvan ze straks als het werk in de tuin klaar is samen kunnen smullen.

Maar dat duurt nog even, want vandaag is het 'Tu Bishvat', de 15e van de maand Shevat van de joodse kalender, de dag die het nieuwe jaar voor bomen markeert, de dag waarop volgens traditie de vroegste bomen uit hun winterslaap ontwaken. Vandaag is het dan ook boomplantdag. Vandaag is het vakantie en werken de families samen in de tuin van Ein Bustan en vieren Tu Bishvat met een gezamenlijke maaltijd.

Iedereen is er, zelfs de allerjongsten die ook een handje helpen. Het heeft geregend, de kinderen stappen met hun laarzen door de modder. Ze wieden, schoffelen, hakken en leggen een pad aan waarover ze straks zonder moddervoeten naar de klas kunnen.

Waar het onkruid is gewied worden bomen, bloemen en kruiden geplant. Ook binnen wordt er hard gewerkt om alles klaar te maken voor het eten. Het vuur brandt al om straks het traditionele Arabische platte brood te bakken. Tafels worden feestelijk gedekt en heerlijke geuren beginnen zich over het terrein te verspreiden wat de jongste, al hongerige, kinderen ertoe aanzet om hier en daar buiten het zicht van mama of papa een koekje of een stukje fruit weg te pakken.

Dan, als het werk gedaan is en de handen gewassen, komt iedereen in de kring. Amir Shlomian, stichter en directeur van deze Arabisch/joodse Waldorfschool speelt een vrolijk wijsje op zijn blokfluit. Iedereen zingt mee met het Arabische liedje en met het joodse dat daarop volgt en ook met alle Arabische en joodse liedjes die elkaar afwisselend nog volgen.

Amir neemt het woord en vertelt dat de Kabbalah boom en mens ziet als elkaars tegenbeeld: de boom die zijn wortels diep in de grond heeft, groeit omhoog om zijn vruchten naar boven te dragen, terwijl de mens wortelt in de geestelijke wereld van waaruit hij naar beneden groeit, naar het fysieke rijk van de aarde waar de mens zijn vruchten in de materiële wereld brengt. We proberen onze spirituele essentie in dit leven en deze realiteit tot uitdrukking te brengen op een wijze die wij belangrijk achten. Na deze korte inleiding zet iedereen zich aan de maaltijd en geniet van alle heerlijks en van het verse brood en de nog warme pita broodjes. Dat is wat je als ooievaar zou zien.

De Arabische en joodse bevolking leeft dicht bij elkaar maar heeft weinig contact buiten de gebruikelijke handelsbetrekkingen. Door dit gebrek aan contact steken angst, spanning en geweld regelmatig de kop op en ondergraaft een vredig samenleven. Ein Bustan is tot nu toe de enige tweetalige vrijeschool met een Arabisch-Hebreeuws curriculum en beoogt een brug te bouwen tussen de bevolkingsgroepen zodat toekomstige generaties in vrede met elkaar kunnen leven. Vandaag op Tu Bishvat hebben we zaailingen geplant die we goed moeten verzorgen. Ook onze kinderen zijn zaailingen die we goed moeten verzorgen, zodat ze nu hier op Ein Bustan en later in de maatschappij samen tot bloei kunnen komen.

RACHEL GOTTLIEB

Bloemen en planten krijgen een plaatsje

El Zeitoun maakt het onmogelijke mogelijk

In 2004 begon een initiatief in Israël met een kleuterklasje in een gehuurde benedenetage van een woning. De Bedoeïenen kleuterjuf had in het joodse stadje Kiryat Tivon een Waldorf kleuteropleiding gevolgd in het Hebreeuws. Door de sfeer die zij wist te scheppen, kwam er al gauw een tweede kleuterklas bij. In 2007 startte, dank zij de moed van een lerares middelbaar kunstonderwijs met een Waldorf lerarenopleiding, de eerste klas van de onderbouw. Inmiddels zijn er drie kleuterklassen en de klassen 1 t/m 5.

Het onmogelijke is mogelijk geworden in het zuidwestelijk deel van Galilea, ergens tussen Haifa en Nazareth, want daar ligt de Waldorf School Tamrat El Zeitoun (wat letterlijk 'de vrucht van de olijfbom' betekent). Het bijzondere aan de school is dat dit initiatief ontstond in het Arabische bevolkingsdeel van Israël dat slechts 20% van de totale bevolking vormt. Een bevolkingsdeel ook dat tientallen jaren op allerlei gebieden achtergesteld of buitengesloten werd, wat deze mensen bang en wantrouwend had gemaakt. Er was een duidelijk gebrek aan zelfvertrouwen en men had minder initiatief- en veerkracht. Ook moeten we niet vergeten dat de nog altijd sterk patriarchale structuur van de Arabische gemeenschap een vrije ontwikkeling van het individu in de weg staat. Toch, ondanks dat alles, ontstond er in dit Arabische provinciestadje vanuit de Arabische bevolking een initiatief voor een Waldorfschool; een initiatief dus waarin de idee van de individuele vrijheid van de mens centraal staat. Tot welke sociale of etnische groep je ook behoort en of je nou man of vrouw, meisje of jongen bent, binnen dit Waldorfinitiatief kan iedereen een individuele ontwikkelingsweg gaan.

Alle mensen die bij dit initiatief betrokken zijn, medewerkers, ouders en belangstellenden, zij allen moesten voor en in zichzelf een gebied creëren waar ze de benauwende banden van vooroordelen en andere hindernissen konden slaken. Alleen op die manier konden zij zich vanuit de groep waartoe ze behoren - christenen, druzen, moslims - en arm of rijk, vrij maken om die stap te zetten en vonden zij elkaar, ondanks alle tegenkrachten, in dit initiatief: de eerste Arabische vrijeschool in Israël.

De school heeft inmiddels een nieuw gebouw. Dat werd mogelijk door een vader die de waarde begreep van dit multicultureel initiatief. Toch heeft de school het niet gemakkelijk, omdat veel mensen El Zeitoun zien als een bedreiging van de eigen instituties, zodat er in de loop van de tijd heel wat problemen, bedreigingen en vijandigheid moesten worden overwonnen. Gelukkig hebben de burgemeester en de onderwijsinspectie de waarde van dit Waldorfinitiatief ontdekt, zodat de school officieel erkend kan worden.

De droom die wij, ouders en medewerkers van de school, voor de toekomst koesteren is, dat dit Waldorfinitiatief ons zal helpen om de pijnlijke muren, zichtbare en onzichtbare, tussen de verschillende bevolkingsgroepen in Israël en vooral die tussen joodse en Palestijnse inwoners, te slechten. Ook dromen wij ervan dat onze Arabische school navolging krijgt in andere dorpen en steden in

De olijfbom, symbool van El Zeitoun

Israël, ja zelfs tot buiten de grenzen van dit land tot ver in de hele Arabische wereld.

Met vallen en opstaan gaan we door. Voorlopig is er nog hulp nodig uit het buitenland. Het schoolgeld en het geringe subsidiebedrag dat de school ontvangt, is niet genoeg om het bestaan van de school te garanderen. Het aantal leerlingen per klas is nog bescheiden en een flink deel van de kinderen behoort tot de Bedoeïenen waarvan 70% onder de armoedegrens leeft. De leraren nemen tot nu toe genoegen met een minimaal salaris, de aanschaf van materiaal of een investering in het gebouw leidt telkens opnieuw tot pijnlijke financiële ingrepen. Heel graag ook zouden we de mogelijkheid hebben om teksten van Rudolf Steiner en andere vakliteratuur te laten vertalen in het Arabisch. Omscholing en bijscholing van leraren is voor onze jonge school van levensbelang maar vormt financieel een reuzenprobleem. Uw hulp ontvangen wij met warme dankbaarheid in ons hart.

NAMENS EL ZEITOUN: STEFANIE GROB-ALLON

Uw bijdragen zijn zeer welkom op rekening 21.21.95.050 o.v.v. code 9353, voor Ein Bustan en code 9352, voor El Zeitoun. Met een peetschap (zie p. 21) helpt u een kind met het betalen van het schoolgeld

Brazilië

Dende da Serra, een gastvrije boom

In de prachtige kuststreek van oostelijk Brazilië ligt de Vrije School Dende da Serra. De palmboom Dende markeert de entree. Een bijzondere boom; vanwege zijn vruchten boordevol palmolie en omdat hij allerlei planten toelaat in zijn habitat. Daarmee staat de Dende symbool voor wat de school wil zijn: een plek voor kinderen van alle standen. Jan Sint bezocht de school op zijn reis door Brazilië.

Silvia Reichmann, Braziliaanse van geboorte, maar met een Duitse achtergrond, zag in 2001 kansen om haar ideaal vorm te geven en in dit mooie, maar afgelegen gebied een vrijeschool te starten. In de bestaande - kleine - dorpschool trof zij onderwijzers die het avontuur aandurfd en met steun van een groep ouders en donaties uit Europa was de geboorte van vrijeschoolonderwijs in deze streek een feit. In 2003 al werd duidelijk dat de school kon groeien en nieuw onderkomen was noodzakelijk. Silvia kon een groot terrein kopen, vond daarop woonruimte voor zichzelf en haar gezin en met substantiële steun van de Duitse firma Software A.G. werd een gebouw met 6 lokalen en bijruimten neergezet. Inmiddels zijn er 2 kleuterklassen en 8 lagereschoolklassen. Elk jaar lukte het om de benodigde gelden te vinden om lokalen bij te bouwen. De school bleef een belangrijk uitgangspunt trouw: eerst een sluitende begroting en dan uitbreiden. Steeds werd een evenwicht gezocht tussen inspirerende architectuur en zeer beperkte middelen.

Dende da Serra

Er wordt dankbaar gebruik gemaakt van de inzet van stagiaires, voornamelijk uit Duitsland, om bij het onderwijs te assisteren, maar ook om mee te bouwen aan het complex. Een twaalfde klas uit Duitsland ontwierp en bouwde een overdekte gemeenschappelijke ruimte op een veld voor de school.

De school ontvangt een zeer beperkte staatssubsidie en is verder in hoge mate afhankelijk van donaties. De mogelijkheden om ouderbijdragen te innen zijn gering en om de toegang voor arme kinderen mogelijk te maken is het belangrijk dat er peetschappen aangegaan worden. Dende da Serra heeft een uitstekend fundament, maar kan hulp van het IHF goed gebruiken voor bijvoorbeeld opleiding en het vinden van peetouders.

Circus: lessen in evenwicht

Op dezelfde reis bracht Jan Sint een bezoek aan Circo Ponte das Estrelas

In een van de sloppenwijken aan de randen van de miljoenenstad Sao Paulo, Campo Limpo, wordt kleinschalig, maar vruchtbaar gewerkt aan het verbeteren van de toekomstmogelijkheden van kinderen. Wij kennen de verhalen en de beelden van verwaarlozing,

criminaliteit, armoede. Veel minder op de voorgrond is de groep, waarvan hun ouders (of ook zichzelf) getroffen zijn door aids. Deze kinderen verliezen soms op jonge leeftijd hun ouders en moeten hopen dat er familie is die hen verzorgt.

Omdat een schooldag in Brazilië uit één dagdeel bestaat, ligt juist voor deze groep verveling snel op de loer. En zonder sturing vinden heel veel kinderen in sloppenwijken de weg naar de donkere kanten van het leven op straat. Sedert enkele jaren bieden twee jonge Duitse vrouwen een opvang voor deze kinderen; liefdevol, maar ook feitelijk gericht op zowel schoolwerk als kunstzinnig-ambachtelijke vorming en beweging.

In Circo Ponte das Estrelas (Circus Sterrenbrug) komen na schooltijd (vrijwillig, maar onder voorwaarde dat een school wordt bezocht) ca. 20 deelnemers in de leeftijd van 12 tot 18. Is het schoolwerk gedaan, dan is het tijd voor training. Op allerlei niveaus wordt geoefend met vaardigheden uit de wereld van het circus: jongleren, evenwichtskunst, eenwieler-rijden, etc. Onder leiding van euritmiste Katrin Burgert, worden plannen gemaakt voor de nieuwe circusvoorstelling waarmee de groep op tournee zal gaan.

Thema, werkverdeling, decors, kleding, alles moet door de groep zelf gerealiseerd worden. Katrin luistert, stuurt, stimuleert.

In de afgelopen 7 jaar kon met improvisatietalent en vooral veel doorzettingsvermogen steeds een programma het daglicht zien, dat rijp was om op de planken te brengen in (vrije)scholen, wijkontwikkelingsprojecten en culturele centra.

Circo Ponte das Estrelas is een overtuigend voorbeeld van een overzichtelijk initiatief dat bestaansrecht kreeg door de combinatie van enthousiasme, moed en realiteitszin bij de stichtsters en het wekken van verantwoordelijkheid voor proces en product bij de jongeren. Voor 2012 is een aanvraag ingediend bij het IHF voor voeding van de deelnemende jongeren.

JAN SINT, PORTEFEUILLEHOUDER BRAZILIË

U kunt deze projecten steunen via rekening 21.21.95.050, o.v.v. code: 9267 voor Ponte Estrelas, en 9288 voor Dende da Serra

Levenslessen bij Ponte das Estrelas

Teken voor de Toekomst

Bijna nergens ter wereld bestaat voor vrijescholen de luxe van overheidssubsidie zoals wij die kennen. Met de Solidariteitsactie willen wij zoveel mogelijk kinderen in de gelegenheid stellen om toch vrijeschool onderwijs te volgen. Deze vorm van fondswerving blijkt heel positief te werken, omdat er een constante bron van inkomsten ontstaat waardoor de leerkrachten, kinderen en ouders in de projecten zich gewaardeerd en erkend voelen door betrokken mensen in het buitenland.

Met de Solidariteitsactie kunt u buitenlandse vrijescholen steunen door het schoolgeld te betalen voor kinderen van weliswaar onvoldoende draagkrachtige, maar vaak erg gemotiveerde ouders. Het geld gaat naar het kinderfonds op de school. Ook individuele peetschappen zijn mogelijk via dit Solidariteitsfonds.

Wat u kunt doen:

- Peet worden en - voor langere tijd - het schoolgeld voor een kind betalen (minimaal € 25/maand). U krijgt via het IHF de naam en een korte beschrijving van het kind met een foto en eens per jaar een kort verslag van z'n ontwikkeling.
- U kunt de Solidariteitsactie steunen door een bedrag te storten op onze rekening o.v.v. code 9370, Solidariteitsactie. Dit geld gaat naar het kinderfonds van de school van uw keuze. Hieraan is geen peetschap verbonden.

N.B.1: Omdat niet iedereen het volledige schoolgeld kan betalen (de bedragen liggen tussen € 25 en € 250 per maand) bestaat ook de mogelijkheid een peetschap met anderen te delen.

N.B.2: Voor scholen is het vaak heel moeilijk iemand vrij te maken die de administratie van de peetschappen bijhoudt. Wij hopen dat u er begrip voor hebt als de informatie over de kinderen eens niet zo vlot binnenkomt.

N.B.3: Geef altijd duidelijk aan voor hoeveel jaar u een peetschap wilt. In principe gaan we ervan uit dat u voor langere tijd peet wordt. Stoppen met een peetschap kan alleen door **schriftelijke opzegging** bij het secretariaat van het IHF.

Ook dit jaar komen er door de economische crisis veel aanvragen om kinderen te steunen. Verhoudingsgewijs ook voor veel West-Europese kinderen. Van scholen in Portugal, Italië, Schotland en Israël, ontvangen we peetschap verzoeken maar ook van scholen in Zuid-Afrika en Kenia (m.n. voor Masai kinderen) en van diverse scholen in Latijns-Amerika. In Namibië en Tanzania wachten vooral heel veel weeskinderen op een peet die hun schoolgeld wil betalen en in Vietnam wachten heel veel kleintjes op een plekje in een van de peuter- en kleuterklasjes. Hieronder een selectie uit de foto's en beschrijvingen van kinderen die we toegestuurd kregen.

Asakhe is 7 en zit in de 2e klas van **Waldorf School McGregor**, in **McGregor**, Zuid-Afrika. Ze woont in de Nkqubela Township. Haar jongere zusje zit op de kleuterschool en haar moeder werkt op het lokale postkantoor tegen een minimum inkomen. Asakhe is heel creatief en maakt prachtige tekeningen. Ze gedraagt zich verantwoordelijk en heeft een groot rechtvaardigheidsgevoel.

Daniel is zeven jaar oud en zit in de 2e klas van de **Stupeni Waldorf School**, in **Odessa**, Oekraïne. Hij is dol op handenarbeid. Hij maakt eenvoudige maar heel mooie dingen. Daniel is een vriendelijke, gevoelige jongen. Hij leest graag. Zijn moeder is vrijwilligster op school. Het gezinsinkomen is te laag om het schoolgeld te betalen.

Daniel zit net als zijn broertje Simon op de **Waldorf Kindergarten in Košice**, Slowakije. Hij heeft veel fantasie. Hij is actief, avontuurlijk en energiek wat zich uit in rennen, fietsen, zwemmen. Hij is soms nauwelijks bij te houden, voor je het weet is hij weg. Zijn ouders hebben alle twee een baan maar toch is het gezinsinkomen niet groot genoeg om het hele schoolgeld te kunnen betalen.

Gefen zit net op de **Waldorf Kindergarten van Ein Bustan in Hilf**, Israël. Gefen is sterk. Het is een bijzonder en dapper kindje dat van rennen en klimmen houdt. Ook is ze heel creatief. Sinds ze op Ein Bustan zit, heeft ze zich heel goed ontwikkeld en heeft ze veel zelfvertrouwen gekregen. Haar ouders zijn werkloos en kunnen het schoolgeld niet betalen.

Germann, 6 jaar oud, is dit jaar naar de 1e klas van de **Stupeni Waldorf School in Odessa**, Oekraïne gegaan. Hij heeft een moeder en 2 broers. Hij is een zeer levendig, krachtig en levenslustig kind. Hij kan veel met zijn handen. Hij is bevriend met alle jongens en bijzonder aardig voor de meisjes. Bij het spelen is hij een initiator en een leider. Zijn moeder kan het schoolgeld van €150 euro per maand niet betalen.

Karin is 5 april vijf jaar geworden. Samen met haar tweelingzusje Maya, zit ze in de kleuterklas van **Ein Bustan**, in **Hilf**, Israël. Karin is stil en wat verlegen. Een beetje aanmoediging doet haar goed. Zingen en tekenen doet ze heel graag. Het gezin woont in een eenvoudig huurhuis in het bedoeïenendorp. Beide ouders zijn op zoek naar een baan.

Marlin wordt in november 14. Hij zit in de 7e klas van de **Stellenbosch Waldorf School** in **Stellenbosch**, Zuid-Afrika en zit al op school vanaf klas 1. Zijn moeder was 12 jaar hulpjuf in de kleuterklas maar is helaas 3 jaar geleden overleden. Het gezin van vier kinderen bleef zonder moeder achter. Marlin woont bij zijn grootouders. Hij moet hard werken om goed te blijven presteren. Wie kan hem helpen?

Reena is drie. Ze zit bij de jongste groep op de **Waldorf Kindergarten** van **Ein Bustan** in **Hilf**, Israël. Reena is een gemakkelijk en heel sociaal kind dat het met iedereen goed kan vinden. Ze is geïnteresseerd in de wereld om haar heen en ze is graag buiten. Haar moeder volgt momenteel een Waldorfopleiding en haar vader werkt als klerk. Het gezinsinkomen is onvoldoende om het hele schoolgeld te betalen.

Sapana is 6 jaar en zit op de **Tashi Waldorf School**, in **Kathmandu**, Nepal. Ze houdt van zingen, vindt het leuk op school en ze helpt juffie graag een handje. Een beetje verlegen is ze wel. Ze woont samen met haar moeder en haar zusje Bipana, die in klas 2 zit, in een eenkamerwoning en komt iedere dag met de schoolbus naar school. Haar moeder verdient als huishoudelijke hulp lang niet genoeg om het schoolgeld te betalen.

Trinh is drie jaar en zit sinds 2011 op **Tanh Lanh Kindergarten**, in **Ho Chi Min City**, Vietnam. Het heeft even geduurd maar nu voelt ze zich er helemaal thuis. Het is een opgewekt kind met veel vriendinnetjes. Het gezin woont in een paar kamers in de buurt van de fabriek waar haar ouders werken.

Mishal is 5 en zit in de kleuterklas van de **Tashi Waldorf School** in **Kathmandu**, Nepal. Hij praat en zingt graag en doet gezellig mee aan alle activiteiten in de klas. Hij doet het goed op school, is vriendelijk en helpt graag. Samen met zijn ouders en zijn zusje Mistita (die in klas 1 zit) woont hij in een eenkamerwoning in de buurt van de school. Zijn vader verdient als bouwvakker niet genoeg om het hele schoolgeld te betalen.

Saad is drie jaar en zit op de vrije peuter- en kleuterklas van **Ein Bustan** in **Hilf**, Israël. Saad is echt een schat van een jongen. Hij heeft meestal een beetje extra ondersteuning nodig. Bij alles wat hij doet, kijkt hij eerst naar zijn oudere broertje Mahamad. Hij is een beetje verlegen maar heeft toch echt een eigen willetje. Zijn ouders werken allebei maar verdienen te weinig om het hele schoolgeld te kunnen betalen.

Sophia-Seraphima is zeven en zit in klas 1 van de **Waldorf School Stupeni**, in **Odessa**, Oekraïne. Het is een stil meisje, dat prachtige tekeningen maakt, heel mooi handwerkt, vol aandacht naar de verhalen luistert en nog vol vertrouwen in de wereld staat. De ouders kunnen maar een deel van het schoolgeld betalen. Wie helpt?

Tuyen is drie jaar en zit op **Tanh Lanh Kindergarten**, in **Ho Chi Min City**, Vietnam. Ze is een verlegen en stil meisje dat niet zo goed slaapt en eet. Haar ouders proberen als los arbeiders aan de kost te komen, wat niet altijd meevalt. Zij zijn dan ook niet in staat om de ouderbijdrage te betalen die nodig is.

Te koop bij het Internationaal Hulpfonds

POPPEN: BRUIN • WIT • GROOT • KLEIN

GEZINNETJES VOOR HET POPPENHUIS
met opa en oma

ALLE FIGUREN VOOR DE KERSTSTAL

ALLERLEI VINGERPOPJES

KALIMBA'S - KAARSEN - KUNSTKAARTEN
SIERADEN - TASSEN

BOEK: VRIJESCHOOLPEDAGOGIE IN DE WERELD

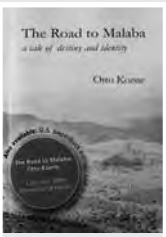
Overzicht van vrijescholen met
prachtige foto's (Engels of Duits)

BOEK: THE ROAD TO MALABA

A Tale of Destiny and Identity van Otto Koene

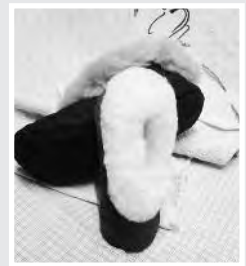
EURITMIETJES EN SLOFJES VAN LEER

In diverse tinten leverbaar in de maten 28 t/m 45

DVD: UBUNTU WALDORF IKAPI VAN MICHAEL LOVEMORE

Over het vrijeschool onderwijs in Zuid-Afrika

Voor prijzen en bestellingen zie onze website www.internationaalhulpfonds.nl

Machtigingskaart

Dhr./Mevr. E-mail

Adres Tel.

Postcode/Plaats

machtigt het IHF af te schrijven van bank/girorekening:

éénmalig per maand per kwartaal per half jaar per jaar
een bedrag van €..... (minimaal € 10) voor

een donateurschap (minimum bijdrage € 20 per jaar incl. **de rOndbrief**)

een door het IHF te bepalen project

voor project: in (land): code:

het Solidariteitsfonds in (land/school)

een (deel-)peetschap in (land/school)

wil graag informatie ontvangen over het IHF

wil graag informatie ontvangen over een (deel-)peetschap

wil graag het jaarverslag van het IHF ontvangen

wil graag éénmaal gratis **de rOndbrief** ontvangen

Door een incassomachtiging blijven de transactiekosten zo laag mogelijk. U kunt uw machtiging te allen tijde intrekken door dit schriftelijk te melden aan het IHF en u kunt altijd binnen 56 dagen na afschrijving uw bank opdracht geven het bedrag terug te boeken op uw rekening.

Datum: Handtekening:

Ruimte voor opmerkingen:

*plak hier
een
postzegel*

Herengracht 276
1016 BX Amsterdam

Internationaal Hulpfonds
Triodosbank: 21.21.95.050
ING bank: 38 92 918